

17. *Fikhte I. G.* O naznachenii uchenogo / [perevod s nem. Pod. Red. V. Vandeka]. – M. : OGIZ SOTsEKGIZ, 1935. – 140 s.
18. *Chervanev I. G.* Missiya universiteta i rozdumiya ob Alma Mater / I. G. Chervanev // Nauka i obshchestvo : nauchn.-popul. Zhur-l "Universitety": Nauka i prosveshchenie. – 2006. – № 3. – S. 3-14.
19. Vyshcha pedahohichna osvita i nauka Ukrainy: istoriia sohodennia ta perspektyvy rozvytku / NAPN Ukrainy ; Instytut vyshchoi osvity ; MHO Asotsiatsiia rektoriv pedahohichnykh universytetiv Yevropy. – K. : Znannia Ukrainy, 2011. – 295 s.

ПОРОШИНА В. Д., МАРТИРОСЯН Е. И. Образовательные трансформации украинского общества в условиях культурно-исторического развития: современные украинские университеты в европейском пространстве.

На основании научных архивных, исторических источников авторы доказывают, что в условиях современности значение и влияние университетского образования и на сегодня имеет трансформационную миссию. Значение и роль университетов, их историческая миссия имеет давние исторические корни. Но на современном этапе глобализационного развития, стремление человека к накоплению знаний, подтверждается общественно-культурным и научным значением университетского образования.

Ключевые слова: университетское образование, трансформация украинского общества, европейское пространство, научные исследования, педагогическое высшее образование

POROSHYNA V. D., MARTIROSIAN O. I. Educational transformations of Ukrainian society under conditions of cultural and historical development: modern Ukrainian universities in European space.

Basing upon the archives historical sources, the authors prove that, currently, the influence and significant of the development of University education has educational transformative mission. The historical importance of universities goes back to ancient times. However, at present in the period of total globalization, a man aspires to knowledge, so that social, cultural and scientific importance of university education is meaningful.

Keywords: university education, transformation of Ukrainian society, European space, scientific research, pedagogical high education.

УДК 37.091.2:613.954

Потужній О. В.

ВПРОВАДЖЕННЯ ОЗДОРОВЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ДОШКІЛЬНЯТ ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

У статті приділяється пріоритетна увага здоров'язбережувальній парадигмі виховання дошкільнят, яка полягає насамперед у тому, щоб навчити самих дітей свідомо ставитися до свого здоров'я, дбати про нього, розрізняти різні його стани, вміти надавати собі найпершу допомогу, прагнути до здорового способу життя.

Висвітлюється модель впровадження здоров'яформувальної і здоров'язбережувальної технології в освітній простір.

Ключові слова: освітній процес, оздоровчі технології, дошкільнята, модель, структура.

Фізичне виховання дошкільнят – організований процес, спрямований на їх фізичний розвиток, рухову, фізичну підготовку до творчої життєдіяльності, набуття знань, умінь та навичок з фізичної культури. Його пріоритетні завдання – формування, збереження, зміцнення та відновлення здоров'я дітей через комплекс оздоровчих засобів (режим, харчування, загартування) та гімнастичні рухи. Заняття з фізичної культури, ранкова, гігієнічна, корегувальна гімнастики, фізкультурні хвилинки, динамічні паузи, рухливі ігри, піші переходи, спортивні вечори розваг та свята, дні здоров'я тощо, – усе це становить структуру фізичного виховання [3].

На жаль, маємо констатувати: його реальний стан у дошкільних навчальних закладах далекий від досконалості. Одна з причин – недостатня робота з формування у дошкільнят свідомого ставлення до власного здоров'я. А дітям дуже потрібні знання, які допоможуть їм доглядати за власним тілом, орієнтуватися у фізіологічних змінах свого організму. Саме такі знання, безпосередня участь дитини в особистому оздоровленні, її емоційні переживання, пов'язані зі збереженням, зміцненням та відновленням здоров'я, сприятимуть формуванню життєвої компетентності дошкільника у сферах: “Я – фізичне”, “Я – психічне”, “Я – соціальне”, “Я – душевне” [4].

Мета: забезпечення умов для впровадження технологій оздоровлення дітей у процесі фізичного виховання.

Завдання дослідження: побудова структури оздоровлення дітей із застосуванням різних технологій у процесі організації фізичного виховання на засадах створення здоров'язбережувального середовища та диференційованого підходу.

Дуже важливо в зв'язку зі сказаним вище надавати процесу фізичного виховання оздоровчої спрямованості. Наповнення занять з фізичної культури, ранкової гімнастики та інших форм роботи різноманітними рухами в комплексі з традиційними та нетрадиційними оздоровчими технологіями збагатять дітей знаннями про особисте здоров'я, сформуують у них уміння та навички оздоровлення та відновлення власного організму. У дошкільнят з'явиться потреба та бажання бути здоровими, не хворіти, вести здоровий спосіб життя, сформується емоційно-ціннісне ставлення до себе, свого організму [1].

Аналіз концептуальних підходів учених до оздоровлення дітей різного віку із застосуванням сучасних технологій у процесі фізичного виховання дає підставу для висновку: рухи тіла (м'язів великих і дрібних), які є складовими різних фізичних вправ, сприяють не тільки формуванню рухових умінь і навичок, а й збереженню, зміцненню та відновленню здоров'я дошкільнят. Щоб зацікавити дітей рухами та спонукати до їх виконання, бажано якомога урізноманітнювати їх – тобто пропонувати не тільки ті рухи, що розвивають опорно-руховий апарат, м'язи тіла та

активізують кору головного мозку через центральну нервову систему, а й ті, що впливають на функції шкіри, слизову оболонку носа, дихального горла, активізують легені, м'язи серцево-судинної системи, зорові нерви, дрібні м'язи обличчя, пальців рук і ніг. Тобто під час виконання певних рухів мають збуджуватися пропріорецептори всього тіла, всіх його частин [2].

Таким чином, можна систематизувати різні технології, що в певній послідовності застосовувалися б у ранковій, гігієнічній, лікувальній гімнастиках, на фізкультурних заняттях, під час проведення різних видів навчально-виховних заходів.

Оздоровлення дошкільнят під час проведення різних форм навчання і виховання та фізичного виховання буде ефективним за умов:

- опанування педагогами технологій, які включають рухові дії, що впливають на різні пропріорецептори та активізують у комплексі всі органи та системи організму дітей, їхні аналізатори та сприяють формуванню базових програмових умінь і навичок;

- створення як на фізкультурних, так і на інших видах занять здоров'язбережувального середовища (йдеться про наявність різноманітного обладнання, необхідного для впровадження кожної технології), проведення їх на засадах диференційованого підходу.

Будь-які технології – здоров'яформувальні і здоров'язбережувальні – впроваджуються в освітній простір за певними моделями.

Структура моделі впровадження технологій:

- генеральну мету роботи – забезпечення умов для впровадження технологій оздоровлення дітей у процесі фізичного виховання;

- завдання – побудова структури оздоровлення дітей із застосуванням різних технологій у процесі організації фізичного виховання на засадах створення здоров'язбережувального середовища та диференційованого підходу;

- форми та засоби фізичного виховання дітей у дошкільному навчальному закладі;

- комплекс оздоровчо-лікувальних заходів у роботі з дітьми;

- очікувані результати.

Таким чином, як видно з моделі, провідною формою роботи з фізичного виховання дітей є фізкультурні заняття, які проводяться згідно з вимогами Базового компонента, а також базової програми розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі". Два заняття – навчальні – будуються за структурою, рекомендованою методиками Е. Вільчковського і О. Курка. Їх проводить інструктор фізкультури. Тричі на тиждень (понеділок, середа, п'ятниця) фізкультурні заняття організовують на свіжому повітрі, на прогулянці у межах з 10 до 12-ої години дня. За організацію та проведення цих занять відповідають вихователі різних вікових груп. Разом з дітьми вони виконують вправи, що розучувалися та закріплювалися на попередніх заняттях. Форми проведення можуть бути різними (рухлива сюжетна

композиція; домінантне заняття тощо).

Практичну роботу з використання сучасних технологій оздоровлення дітей у процесі різних форм фізичного виховання доцільно розпочинати з визначення структури фізкультурних занять, їхнього змісту та завдань, що мають реалізовуватися в кожній із них. Після цього треба проаналізувати роль кожної обраної технології, її вплив на організм дітей, доцільність і необхідність використання в певній частині заняття, до чи після конкретних рухів.

До вступної частини заняття, коли виконуються ходьба, біг, доцільно включати коригувальну гімнастику для профілактики плоскостопості та елементи танців у комплексі з ходьбою, бігом. Наприклад, крок польки чи бічний галоп під час бігу.

Після шиккування та перешиковування рекомендується активний відпочинок, під час якого дітям загадують загадки. Самі діти або педагоги розповідають вірші та потішки про рухи та здоров'я. Відповіді на загадки часто викликають у дітей сміх, що емоційно налаштовує їх на виконання складніших рухових завдань.

Перед виконанням загальнорозвивальних вправ доцільні ігри на дихання для вентиляції легень і дихання крізь праву ніздрю (елементи йогівського дихання) для активізації лівої півкулі та процесу збудження центральної нервової системи. На думку вчених, ці заходи сприяють розвитку психічних процесів (сенсорних та інтелектуальних), що, в свою чергу, підвищує ефективність навчання дітей рухів.

Рухи тіла доцільно періодично поєднувати з рухами пальців рук, ніг, наслідуванням елементів дій тварин, птахів, комах або явищ природи (дощу, вітру). Дії рук, ніг, обличчя, тулуба дітей бажано супроводжувати музикою, розповіданням коротких віршків. Це сприяє ефективному оздоровленню організму дітей.

У кожне фізкультурне заняття (комплекс загальнорозвивальних вправ) корисно вводити одну-дві вправи коригувального характеру для профілактики або корекції постави дітей, а у вступну ходьбу – елементи ходьби на зовнішньому та внутрішньому боках стопи, навшпінках, на п'ятках. Ці вправи запобігають викривленню хребта, сприяють правильному формуванню його згинів та реабілітують або компенсують вади постави, зміцнюють м'язи ступень, сприяють профлакції плоскостопості.

Один-два рази на тиждень загальнорозвивальні вправи можна частково замінювати асанами йоги або рухами аеробіки (ритмічної гімнастики). Зміна повільного темпу на швидкий під час виконання цих вправ підвищує фізичне навантаження на організм дітей, прискорює обмінні процеси у ньому.

У середині комплексу загальнорозвивальних вправ варто знову пропонувати короточасні вправи та дихання лівою та правою ніздрями для активізації ЦНС та вентиляції легень.

Дуже корисним є виконання знайомих вправ під музичний супровід. Це сприяє підвищенню емоційного настрою дітей, викликає інтерес до рухової діяльності. Водночас у малят розвиваються почуття ритму, гнучкість, пластичність та інші фізичні якості.

Після закінчення загальнорозвивальних вправ діти мають сісти на підлогу, простягнути ноги, і, зігнувши пальці ступень, захоплювати ними дрібні іграшки, предмети, зерна гороху, жолуді, каштани тощо. Можна також у положенні стоячи поклати ступнею маленькі м'ячі, кульки та ін. Потім виконати дві-три вправи масажу (погладжування, розминання та розтирання рук, ніг, грудей) і 4-5 елементів точкового масажу: біля носа, за вухами, над бровами.

Перед виконанням основних рухів, особливо перед киданням м'ячів, мішечків у ціль (на дальність), варто запропонувати дітям вправи для зміцнення зорових м'язів, нервів очей: подивитися праворуч, ліворуч, угору, вниз або очима простежити доріжку, якою бігають мурашки, стрибають птахи тощо. Ці вправи готують до зосередження зору на конкретних рухових завданнях.

Виконання таких основних рухів, як ходьба по гімнастичній лаві, інколи варто поєднувати з елементами танців: польки, гопака тощо. Діти залюбки виконують повороти тулуба на обмеженій поверхні лави, присідають, плавно розводять руки в сторони з напівприсіданнями тощо. При цьому всі м'язи комплексно навантажуються та приводять у рух різні внутрішні системи організму.

Після виконання рухів, перед проведенням інтенсивної рухливої гри бажано, щоб діти підійшли до рослин, що в куточку природи фізкультурної зали, і вдихнули пахощі від квітів. Бажано також дати малюкам можливість подихати над відварами ромашки, лаванди, шавлії, евкаліпта або гвоздики. Корисний вплив приємних запахів на всі органи та системи організму людини загальновідомий.

Під час рухливих ігор діти користуються яскравими іграшками, атрибутикою (м'ячі, шари, кеглі, обручі, кольорові хустки, стрічки тощо), гарним природним матеріалом (листям, жолудями, шишками, каштанами). Після закінчення гри варто запропонувати дошкільнятам виконати самомасаж цими природними матеріалами: катати їх по грудях, руках, ногах.

Закінчують заняття вправами на розслаблення (релаксацію), з елементами психогімнастики.

Після заняття бажано відвідати з дітьми фітобар, де їм запропонують відвари трав або трав'яний коктейль; крім того, дошкільнята в індивідуальному порядку приймають ахінацею та всі разом – вітамін С (за певним графіком та схемою).

Дуже важливо чітко дотримуватися диференційованого підходу до використання тієї чи іншої оздоровчої процедури, об'єднання дітей (за

станом здоров'я) у медичні підгрупи, дозування вправ та фізичного навантаження на організм дошкільнят.

Наприклад, у кожній віковій групі є діти, що не сприймають запахів гвоздики, евкаліпта, лаванди. Зрозуміло, що їх звільняють від цієї процедури.

Не всі діти п'ють відвари шипшини або ромашки. Таким варто запропонувати відвари сухих яблук, абрикосів.

Висновки. Таким чином, особистісно орієнтований підхід до процесу оздоровлення сприяє створенню сприятливих соціально-психологічних та педагогічних умов для фізичного й інтелектуального розвитку дітей.

Використана література:

1. *Богиніч О.* Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами гри / О. Богиніч. – К.: СП “ЧИП”, 2001. – 140 с.
2. *Молодова Л., Бойченко Т., Колотій Н., Царенко А.* та ін. Як виростити дитину здоровою: посібник для батьків, учнів молодшого шкільного віку / Л. Молодова, Т. Бойченко, Н. Колотій, А. Царенко та ін. – К.: Прем'єр – Медіа, 2004. – С. 6-18.
3. *Кочетов О., Козетов І., Тупіца Ю.* Фізична культура і здоров'я сім'ї / О. Кочетов, І. Козетов, Ю. Тупіца // Фізичне виховання в школі. – 1999. – № 2. – С. 52.
4. *Денисенко Н. Ф.* Оздоровчі технології – в освітній процес / Н. Ф. Денисенко // Дошкільне виховання. – 2009. – № 11. – С. 7-11.

References:

1. *Bohinich O.* Fizychnе vykhovannia ditei doshkilnoho viku zasobamy hry / O. Bohinich. – K.: SP “ChYP”, 2001. – 140 s.
2. *Molodova L., Boichenko T., Kolotii N., Tsarenko A.* ta in. Yak vyrostyty dytynu zdorovoioiu: posibnyk dlia batkiv, uchniv molodshoho shkilnoho viku / L. Molodova, T. Boichenko, N. Kolotii, A. Tsarenko ta in. – K.: Premier – Media, 2004. – S. 6-18.
3. *Kochetov O., Kozetov I., Tupitsa Yu.* Fizychna kultura i zdorovia simi / O. Kochetov, I. Kozetov, Yu. Tupitsa // Fizychnе vykhovannia v shkoli. – 1999. – № 2. – S. 52.
4. *Denysenko N. F.* Ozdorovchi tekhnolohii – v osvitnii protses / N. F. Denysenko // Doshkilne vykhovannia. – 2009. – № 11. – S. 7-11.

Потужний А. В. *Внедрение оздоровительных технологий в образовательный процесс дошкольников.*

В статье уделяется приоритетное внимание здоровьесохранительной парадигме воспитания дошкольников, которая заключается в первую очередь в том, чтобы научить самих детей сознательно относиться к своему здоровью, заботиться о нем, различать разные его состояния, уметь оказывать себе первую помощь, стремиться к здоровому образу жизни.

Освещается модель внедрения здоровьесформирующей и здоровьесохранительной технологии в образовательное пространство.

Ключевые слова: образовательный процесс, оздоровительные технологии, дошкольники, модель, структура.

POTUZHNIY A. V. *Introduction of health technologies in the educational process of under-fives.*

Priority attention the zdorov'esokhranitel'noy paradigm of education of under-fives is spared in the article, which consists above all things in that, to teach children consciously to behave to the health, care of him, distinguish raznye of his state, able to render itself the first aid, to aspire to the healthy way of life.

Lights up the model of introduction of zdorov'eformiruyuschey and zdorov'esokhranitel'noy technologies in educational space.

Keywords: *educational process, health technologies, under-fives, model, structure.*

УДК 374:37.091.313

Савенко О. О.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ ПОЗАШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

У статті розглядається проблема використання проектної технології в сучасному позашкільному навчальному закладі; окреслено алгоритм проектної технології, типи проектів, які використовуються в позашкільних навчальних закладах.

Ключові слова: *проектна технологія, алгоритм проектної технології, типи проектів, позашкільний навчальний заклад.*

Трансформаційні процеси, що відбуваються сьогодні в житті суспільства, стосуються всіх сфер діяльності й існування, зокрема освітньої сфери, як основоположної компоненти формування світогляду особистості, розвитку її життєвої компетентності, життєтворчості, життєстійкості.

Прогноз соціально-економічного розвитку українського суспільства показує, що перед учнівською молоддю стоять нові вимоги, які потребують володіння ключовими компетенціями, знаннями, вміннями, що відповідають викликам ХХІ століття.

Насамперед це:

– здатність і готовність особистості до соціальної дії, соціальної активності та мобільності, набуття і виконання пов'язаних з ними соціальних ролей;

– здатність самостійно планувати свою діяльність;

– уміння самостійно приймати рішення і нести відповідальність за результати своєї діяльності;

– ініціативність;

– вміння працювати з різними джерелами інформації;

– готовність до самоосвіти, самовиховання, саморозвитку;

– уміння працювати в команді, володіння корпоративною культурою;

– уміння дотримуватися здорового способу життя;

– здатність до самостійного аналізу життєвих реалій, прийняття відповідальних рішень;

– здатність життєвого і професійного вибору;

– спроможність діяти в умовах перманентно змінюваного середовища